

Návod k šabloně

Jára Cimrman^{2,3}, Bilbo Baggins^{1,2}, Frodo Baggins²

*Korespondenční autor: youremail@yourdomain.sth

1. Fiktivní výzkumný ústav, Neexistující ulice 5, 999 99 Nikde, ČR
2. Non-existing research centre, 5.25 New street, SM PSTCD, Some Country
3. Somewhere

Abstrakt

Abstrakt napište mezi `\begin{abstract}` a `\end{abstract}`.

Klíčová slova: Klíčová slova napište do tagu keywords.

1 Úvod

Tento dokument slouží jako návod.

2 Tvorba PDF

Nejsnazší je nahrát soubory `main.tex`, `ref.bib` a `cygmikulas.sty` na Overleaf, překlad je jedním kliknutím.

Na Linuxu stačí spustit skript `make.sh` – ten nejdřív spustí skript `vlna [1]` a poté `latexmk`. Pro optimální funkčnost je doporučena instalace `texlive-full`. Bez `latexmk` je možný překlad pomocí `pdflatex` a `biber` (na bibliografii).

3 Syntax

Tady demonstrujeme několik možností, jak tuto šablonu používat.

3.1 Izotopy, reakce, chemie

Izotopy lze psát pomocí `\ce`, např. `\ce{^{2}D}` vytvoří ^2D . Podobně to lze použít i na reakce - např. `\ce{^{10}B(n,\alpha)^{7}Li}` je $^{10}\text{B}(n,\alpha)^7\text{Li}$. Alternativně lze použít i šipku, což se dá napsat jako `\ce{^{10}B + n -> ^4He + ^7Li}` a vytvoří $^{10}\text{B} + n \longrightarrow ^4\text{He} + ^7\text{Li}$.

Pomocí `\ce` lze psát i chemické reakce, např. `\ce{H2SO4 + 2NaOH -> Na2SO4 + 2H2O}` vytvoří $\text{H}_2\text{SO}_4 + 2\text{NaOH} \longrightarrow \text{Na}_2\text{SO}_4 + 2\text{H}_2\text{O}$.

Prostředí `\ce` je „univerzální“, lze jej používat jak v textu, tak i v matematickém módu (tj. části vymezené `\$...\$`), `\$ \$ \dots \$ \$, \begin{equation} \dots \end{equation}` atd.

Prostředí `\ce` pochází z balíčku `mhchem [2]` (není třeba nic přidávat pomocí `\usepackage`, balíček už je zahrnut v `documentclass`).

3.2 Čísla, jednotky

Čísla se mohou normálně psát do textu, jako 2, 3, 314,579 atd. To však má několik problémů - mezera mezi tisíci se nedělá automaticky, desetinnou tečku/čárku nelze hromadně měnit, zápis nejistot je velmi pracný, atd.

Lepší je používat příkaz `\num` z balíčku `siunitx [3]` (už přidáno v rámci šablony). Např. `\num{5672684}`, `\num{3.25e6}`, `\num{2.25(1)e6}` vytvoří 5672684, $3,25 \times 10^6$, $2,25(1) \times 10^6$. Pro dlouhý zápis chyby pak lze použít `\num[separate-uncertainty=true]{2.25(1)e6}`, což vytvoří $(2,25 \pm 0,01) \times 10^6$.

Správné psaní jednotek lze psát příkazem `\si`. Funguje běžně v textu i v matematickém módu, takže elegantně řeší problém s nežádoucí kurzívou u jednotek. Např. `\si{cm^3}` vytvoří cm^3 . Zápis akceptuje

lomítka nebo násobení (pomocí `\cdot` lze vytvořit znak \cdot), mocniny, řečtinu atd. Speciální problém pak je předpona „mikro“, kde je potřeba stojatého μ – toho se docílí pomocí `\micro`, např. `\si{\micro m}` vytvoří μm .

Častým problémem je psaní stupňů – to lze pomocí `\ang{68}`, 68° . Stupně Celsia pak lze psát jako jednotku `\si{\celsius}` $^\circ\text{C}$.

Vhodnou mezeru mezi číslem a jednotkou a kombinaci `\num` a `\si` je `\SI`, použitelné např. jako `\SI{5.236}{MeV}`, $5,236\text{ MeV}$ nebo `\SI{5.236(1)}{\micro eV}`, $5,236(1)\text{ }\mu\text{eV}$. Funkcionalita je stejná v textu i v matematickém módu.

3.3 Rovnice a symboly

Nejllepší nástroj k nalezení symbolů v (La)TeXu je Detexify [4].

Rovnice a symboly používané v rovnicích lze psát do řádku jako `$a = b$` $a = b$.

Pro zápis přes celou šířku včetně reference lze použít prostředí `equation`

```
\begin{equation}
D\mathbf{\nabla}^2\mathbf{\phi} - \mathbf{\Sigma}_a\mathbf{\phi} + \nu\mathbf{\Sigma}_f\mathbf{\phi} = \frac{1}{v}\frac{\partial\mathbf{\phi}}{\partial t}.
\label{difuzka}
\end{equation}
```

vytvoří

$$D\nabla^2\phi - \Sigma_a\phi + \nu\Sigma_f\phi = \frac{1}{v}\frac{\partial\phi}{\partial t}. \quad (1)$$

Více rovnic pod sebou se zarovnáním lze vytvořit v prostředí `align`

```
\begin{align}
a &= b \label{rovnice_a} \quad , , \backslash \\
b &= c \label{rovnice_b} \quad \backslash , . \\
\end{align}
```

vytvoří

$$a = b, \quad (2)$$

$$b = c. \quad (3)$$

3.4 Tabulky

Dobrý návod je na Overleafu [5]. Dva příklady jsou pak níže. Písmeno v hranaté závorce je pozice. **H** znamená, že tabulka bude přesně na tom místě, kde je v kódu – což může, ale ne vždy vypadá dobře. Naproti tomu **h** se snaží dát tabulku tam, kde je v kódu, ale zachovává jistou flexibilitu a snaží se dát tabulku tak, aby výsledek vypadal dobře.

```
\begin{table}[H]
\centering
\caption{Tabulka -- návrh tzv. \uv{čistá}.}
\label{mer}
\begin{tabular}{ccc}
\toprule
$\rho$ [\textcent] & $T_e$ [s] & $T_d$ [s] \\
\midrule
\num{3.6} & \num{312.95(1)} & \num{216.92(1)} \\
\num{6.5} & \num{162.22(2)} & \num{112.44(1)} \\
\num{9.8} & \num{96.79(9)} & \num{67.61(6)} \\
\num{12.8} & \num{68.06(2)} & \num{47.18(1)} \\
\num{15.5} & \num{51.36(6)} & \num{35.60(4)} \\
\num{19.0} & \num{38.11(4)} & \num{26.47(3)}
\end{tabular}
\end{table}
```

```
\bottomrule
\end{tabular}
\end{table}
```

Tabulka 1: Tabulka – návrh tzv. „čistá“.

ρ [°C]	T_e [s]	T_d [s]
3,6	312,95(1)	216,92(1)
6,5	162,22(2)	112,44(1)
9,8	96,79(9)	67,61(6)
12,8	68,06(2)	47,18(1)
15,5	51,36(6)	35,60(4)
19,0	38,11(4)	26,47(3)

```
\begin{table}[H]
\centering
\caption{Tabulka \uv{plná}.}
\label{ver}
\begin{tabular}{|c|c|c|}
\hline
 $\rho$  [\textcent] &  $T_e$  [s] &  $T_d$  [s] \\
\hline
\text{num}{3.6} & \text{num}{312.95(1)} & \text{num}{216.92(1)} \\
\hline
\text{num}{6.5} & \text{num}{162.22(2)} & \text{num}{112.44(1)} \\
\hline
\text{num}{9.8} & \text{num}{96.79(9)} & \text{num}{67.61(6)} \\
\hline
\text{num}{12.8} & \text{num}{68.06(2)} & \text{num}{47.18(1)} \\
\hline
\text{num}{15.5} & \text{num}{51.36(6)} & \text{num}{35.60(4)} \\
\hline
\text{num}{19.0} & \text{num}{38.11(4)} & \text{num}{26.47(3)} \\
\hline
\end{tabular}
\end{table}
```

Tabulka 2: Tabulka „plná“.

ρ [°C]	T_e [s]	T_d [s]
3,6	312,95(1)	216,92(1)
6,5	162,22(2)	112,44(1)
9,8	96,79(9)	67,61(6)
12,8	68,06(2)	47,18(1)
15,5	51,36(6)	35,60(4)
19,0	38,11(4)	26,47(3)

3.5 Obrázky

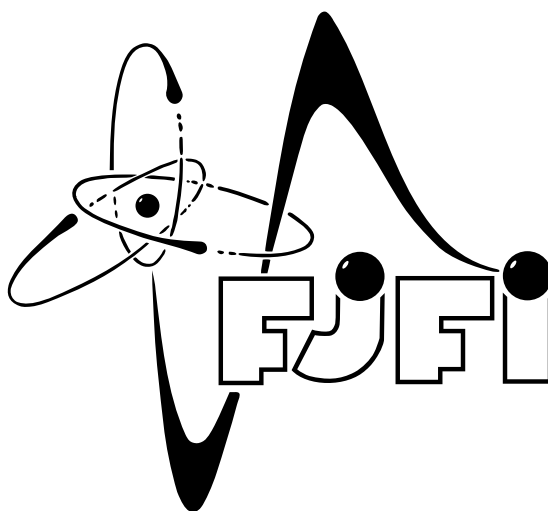
Relevantní tutoriály: [6, 7, 8]. Syntax je podobná jako u tabulek.

Je třeba poskytnout buďto relativní cestu k souboru obrázku nebo, je-li obrázek ve složce `img`, stačí název.

```

\begin{figure}[h]
  \centering
  \includegraphics[width=0.4\textwidth]{fjfi.pdf}
  \caption{Ukázkový obrázek.}
  \label{fig:fjfi_logo}
\end{figure}

```


Obrázek 1: Ukázkový obrázek.

Alternativně (jelikož syntax výše je poměrně zdlouhavá), lze použít zkrácenou verzi.

```

\obr{fjfi.pdf}{Nejaky obrazek bez nepovinného parametru. Vypada trochu moc
velky.}{moc-velky-obrazek}

```

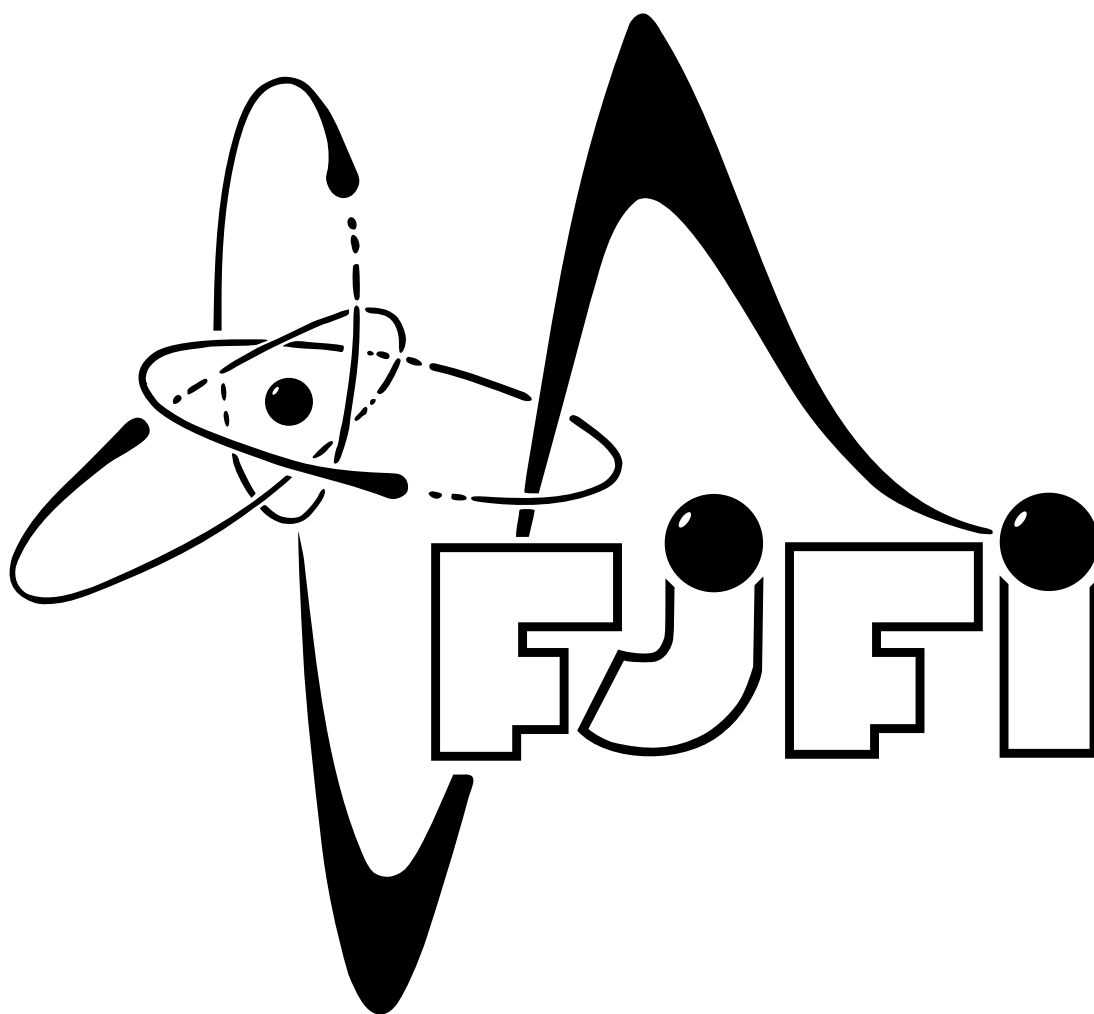
Název „Obrázek“ se ne vždy hodí. Název se dá změnit pomocí `\captionsetup{name=...}`, např.

```

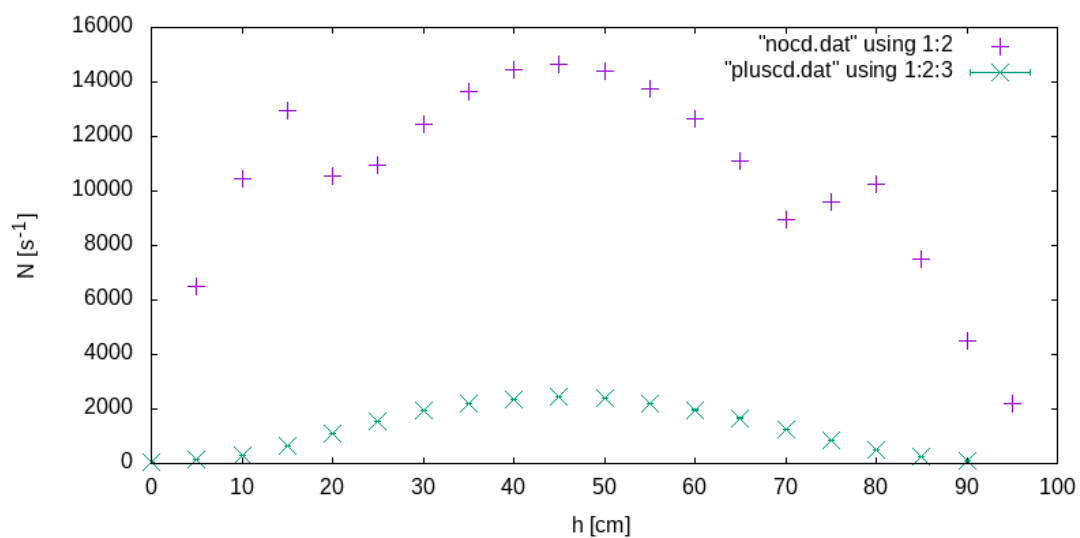
\begin{figure}[h]
  \centering
  \captionsetup{name=Graf}
  \includegraphics[width=0.4\textwidth]{both.png}
  \caption{Nějaký graf.}
  \label{fig:graf}
\end{figure}

```

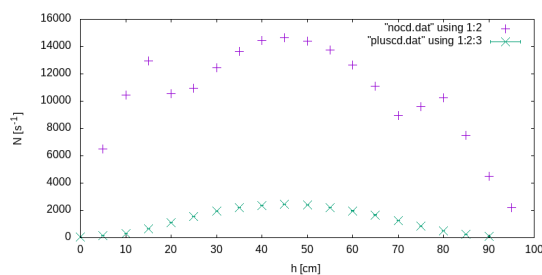
Zkrácená verze pak je `\graf{both.png}{Nejaky graf.}{fig:takygraf}`.

Obrázek 2: Nejaký obrazek bez nepovinného parametru. Vypada trochu moc velký.

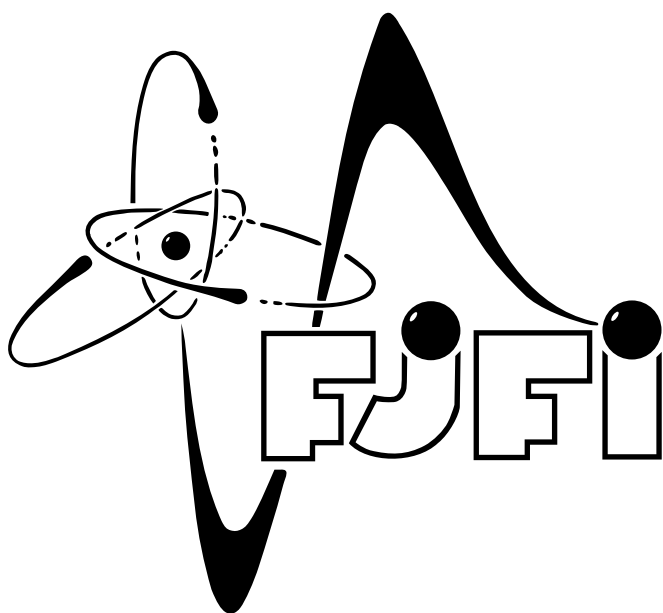
Graf 4: Nejaký graf.

Graf 3: Nějaký graf.

Je-li potřeba dát dva obrázky vedle sebe, lze použít `minipage`.

```
\begin{figure}[H]
  \centering
  \begin{minipage}{0.49\textwidth}
    \centering
    \includegraphics[width=0.98\textwidth]{fjfi.pdf}
    \caption{Levý obrázek.}
    \label{fig:levy}
  \end{minipage}\hfill
  \begin{minipage}{0.49\textwidth}
    \centering
    \includegraphics[width=0.98\textwidth]{symbol_cvut_konturova_verze_cb.pdf}
    \caption{Pravý obrázek.}
    \label{fig:pravy}
  \end{minipage}
\end{figure}
```


Obrázek 5: Levý obrázek.

Obrázek 6: Pravý obrázek.

Podobně i zde existují zkrácené verze.

```
\dobr{fjfi.pdf}{Jeden obrazek. Zřejmě by bylo dobré udělat je stejně velké.}
```

Proto v~obr.~\ref{fig:srovnany} nastavíme velikost pomocí nepovinného parametru.}{fig:prvni}{symbol_cvut_konturova_verze_cb.pdf}{Druhý obr.}{fig:druhy}

\dgraf{both.png}{Jeden graf.}{fig:dalsi}{calibration.png}{Druhý graf.}{fig:ddalsi}

3.6 Kód

Nejlepší metoda pro vkládání úryvků kódu je pomocí balíčku `listing`. Dobrý návod je na Overleafu [9].

3.7 Citace

Pro citování, tj. odkaz do seznamu bibliografie, se používá příkaz `\cite{key}`, kde `key` je označení položky v seznamu bibliografie – v základním nastavení šablony jde o soubor `ref.bib`.

Položky se vkládají ve formátu BibTeX či BibLaTeX. Manuální vyplňování je celkem pracné, proto je dobré používat citačního manažera - např. Zbib, Mendeley, RefWorks, ... Na většině webů s články (Science-Direct, ...) existuje tlačítko „Cite“, které přímo vygeneruje citaci ve formátu BibTeX – tu pak stačí jen zkopírovat.

3.8 Odkazy

Relevantní tutoriály na Overleaf [10, 11].

Odkazy v rámci článku se tvoří dvojicí `\ref{key} - \label{key}`, kde `label` přiřazuje cíl na konkrétní místo a `ref` na něj odkazuje – typicky `label` je u obrázků, tabulek, rovnic, případně jednotlivých odstavců nebo kdekoli v textu.

Hypertextové odkazy se přidávají pomocí `\href{target}{text to display}`.

3.9 Indexy

Standardně se indexy píšou v matematickém módu jako např. $a^2 + \rho_g$, což vytvoří `a^2 + \rho_g`.

Někdy je potřeba vytvořit index bez kurzívy. Pro zjednodušení tohoto bylo převzato existující `_` a `\^`, např. ρ_v , g^k vytvoří `\rho_v`, `g^k`.

3.10 Čeština

Pro české uvozovky typu „9966“ existuje příkaz `\uv`, např. šrouby `\uv{pazdery}` produkuje šrouby „pazdery“.

Pro automatické doplnění pevných mezer existuje skript „vlna“ [1].

4 Nejasnosti, feedback

Veškeré připomínky a dotazy jsou vítány na GitHub issues.

Literatura

1. *Index of /ftp/olsak/vlna* [online]. [B.r.] [cit. 2022-11-05]. Dostupné z: <http://petr.olsak.net/ftp/olsak/vlna/>.
2. *CTAN: Package mhchem* [online]. [B.r.] [cit. 2022-11-05]. Dostupné z: <https://www.ctan.org/pkg/mhchem>.
3. *CTAN: Package siunitx* [online]. [B.r.] [cit. 2022-11-05]. Dostupné z: <https://ctan.org/pkg/siunitx>.
4. *Detexify LaTeX handwritten symbol recognition* [online]. [B.r.] [cit. 2022-11-05]. Dostupné z: <https://detexify.kirelabs.org/classify.html>.
5. *Tables* [online]. [B.r.] [cit. 2022-11-05]. Dostupné z: <https://www.overleaf.com/learn/latex/Tables>.

6. *Figures, Subfigures and Tables* [online]. [B.r.] [cit. 2022-11-05]. Dostupné z: [https://www.overleaf.com/learn/latex/How_to_Write_a_Thesis_in_LaTeX_\(Part_3\)%3A_Figures%2C_Subfigures_and_Tables](https://www.overleaf.com/learn/latex/How_to_Write_a_Thesis_in_LaTeX_(Part_3)%3A_Figures%2C_Subfigures_and_Tables).
7. *Inserting Images* [online]. [B.r.] [cit. 2022-11-05]. Dostupné z: https://www.overleaf.com/learn/latex/Inserting_Images.
8. *Positioning images and tables* [online]. [B.r.] [cit. 2022-11-05]. Dostupné z: https://www.overleaf.com/learn/latex/Positioning_images_and_tables.
9. *Code listing* [online]. [B.r.] [cit. 2022-11-05]. Dostupné z: https://www.overleaf.com/learn/latex/Code_listing.
10. *Referencing Figures* [online]. [B.r.] [cit. 2022-11-05]. Dostupné z: https://www.overleaf.com/learn/latex/Referencing_Figures.
11. *Hyperlinks* [online]. [B.r.] [cit. 2022-11-05]. Dostupné z: <https://www.overleaf.com/learn/latex/Hyperlinks>.